VŠE / FAKULTA FINANCÍ A ÚČETNICTVÍ

Prof. PhDr. Petr Teplý, Ph.D.

Institut udržitelných financí

Fakulta financí a účetnictví VŠE v Praze

REGULACE A DOHLED FINANČNÍCH TRHŮ VS ESG Z POHLEDU AKADEMIKA

4. ESG Summit Fakulty financí a účetnictví VŠE

19. června 2026

Vysoká škola ekonomická v Praze

Obsah

1. ESG trilema z pohledu akademika

2. Regulace a dohled finančních trhů v EU v teorii i praxi

3. ESG jako akademické téma

4. Závěr

ESG trilema z pohledu akademika

Udržitelnost Existují reálná klimatická, environmentální a sociální rizika.

Efektivita Opatření musí mít měřitelný přínos vůči nákladům.

Ideologie Bez měření hrozí politizace, greenwashing a formální compliance.

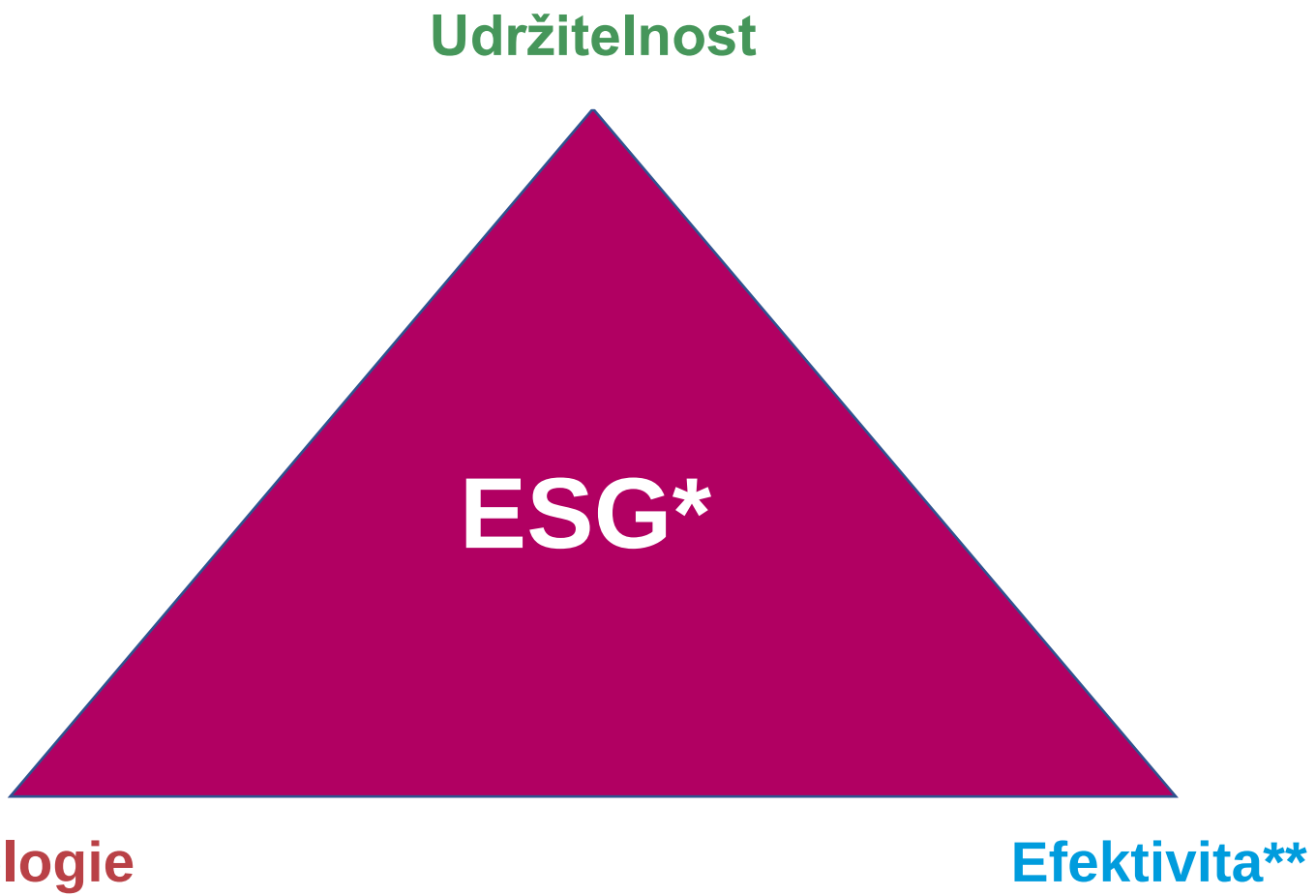

Zdroj: IUF
*ESG = Environmental, Social, Governance
** efficiency

Obsah

1. ESG trilema z pohledu akademika

2. Regulace a dohled finančních trhů v EU v teorii i praxi

3. ESG jako akademické téma

4. Závěr

Teorie: Lamfalussyho proces tvorby regulace finančních služeb v EU

LEVEL 0	**Vymezení problému** Co chceme řešit? Jaký tržní výsledek má pravidlo přinést?
LEVEL 1	**Směrnice a nařízení** Komise + Parlament + Rada: cíle, mandáty, kompromisy
LEVEL 2	**Technické standardy** Delegované/prováděcí akty: detailní implementace pravidel
LEVEL 3	**Guidelines, stanoviska, Q&A** Soft law, které se často v praxi chová jako hard law
ČLENSKÉ STÁTY	**Implementace a dohled** Národní aplikace, odlišné postupy, případný gold-plating

Kde se přidává komplexita?

1. **LEVEL 1**
   Politické kompromisy a nejasné mandáty se posouvají do dalších úrovní.
2. **LEVEL 2**
   Technické standardy doplňují detaily, šablony, datové body a výjimky.
3. **LEVEL 3**
   Guidelines a Q&A se často stávají faktickou regulací.
4. **Národní fragmentace**
   Rozdílná implementace, dohledová očekávání a gold-plating v 27 jurisdikcích.

Komplexita je „vlastnost systému“, nikoli chyba jednotlivce. Každý aktér se chová racionálně – výsledkem je však kumulace vrstev, výjimek, detailů a reportingu.

Zdroj: New Financial (2025). The Simplification of EU Financial Regulation; graficky upraveno s využitím ChatGPT

Praxe: Komplexita vs. simplifikace & deregulace

1 KOMPLEXITA

Problém

- překryvy a duplicity
- nejasné cíle a definice
- nadměrná preskripce detailů
- fragmentace mezi státy
- špatné načasování pravidel

2 SIMPLIFIKACE

Preferované řešení

- méně duplicit a redundancí
- kratší a jasnější standardy
- princip „report once“
- lepší koordinace Level 1–3
- proporcionalita

3 DEREGULACE

Pozor na hranici

- snižuje substantivní požadavky
- kapitál / likvidita / řešení krizí
- ochrana spotřebitele a trhu
- může ohrozit důvěru a stabilitu
- není nutná pro každou simplifikaci

Cíl: jednodušší, srozumitelnější a levnější rámec, který zachová finanční stabilitu, integritu trhu a ochranu spotřebitele.

Zdroj: New Financial (2025). The Simplification of EU Financial Regulation; graficky upraveno s využitím ChatGPT

Teorie: Aplikace Green Dealu na makroúrovni v EU & úloha regulace a dohledu finančních institucí

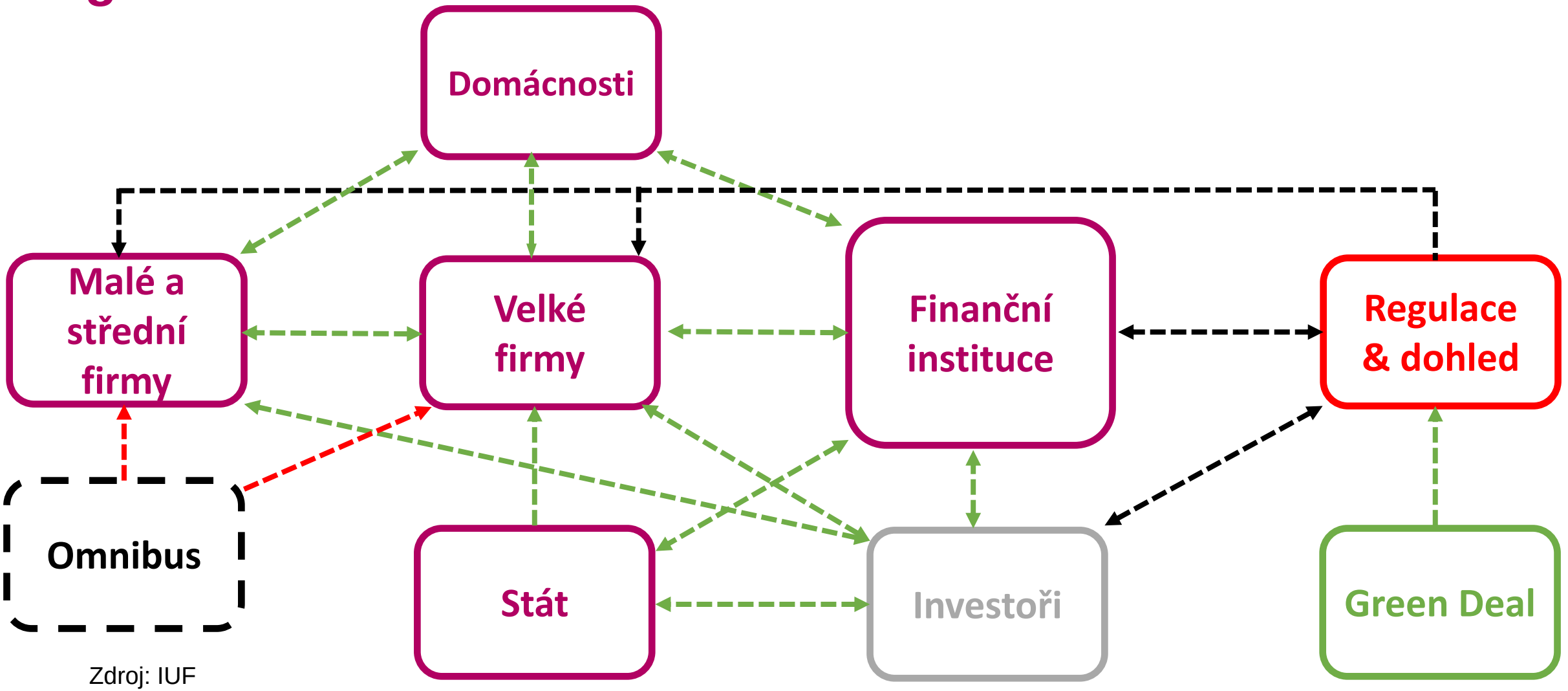

Zdroj: IUF

Praxe: Jak se propisuje Green Deal do regulace a dohledu bank v EU

Zdroj: Autor podle různých zdrojů; graficky upraveno s využitím ChatGPT

ESG datový paradox po Omnibusu

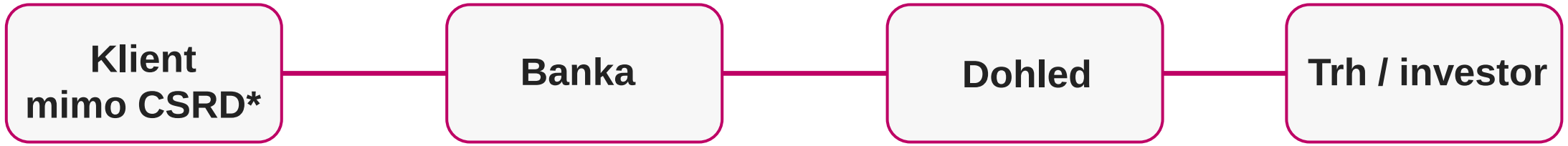

Méně povinných dat na vstupu, ale stále vysoké nároky na řízení rizik, úvěrové rozhodování a reporting bank.

- Praktický dopad: banky budou muset více pracovat s odhady, proxy daty a klientským poradenstvím
- Riziko: greenwashing, falešná přesnost a neporovnatelnost dat

Zdroj: *CSRD = Corporate Sustainability Reporting Directive, v České republice přeloženo jako Směrnice o podávání zpráv o udržitelnosti podniků, platná od 2024.

EBA Guidelines: od dobrovolnosti k risk managementu

- EBA Guidelines on the management of ESG risks mají aplikační datum 11. 1. 2026; pro malé instituce nejpozději 11. 1. 2027.
- Pokyny vyžadují začlenění ESG rizik do interních procesů, governance, risk managementu a strategického řízení bank.
- Praktický dopad: ESG už není jen „sustainability office“, ale téma pro risk management, compliance, treasury, product a board.

Rok 2026 je z pohledu bank zlomový: ESG se přesouvá z reportingu do řízení rizik, ICAAP*/ILAAP**, úvěrového procesu a strategického plánování.

Zdroj: EBA (2025). Guidelines on the management of ESG risks. European Banking Authority
* ICAAP = Internal Capital Adequacy Assessment Process, ** ILAAP = Internal Liquidity Adequacy Assessment Process.

ECB: dohled přechází od očekávání k sankcím

- Evropská centrální banka (ECB) uvádí klimatická a přírodní rizika jako dohledovou prioritu pro období 2026–2028.
- V květnu 2026 ECB aktualizovala compendium dobrých praxí pro řízení klimatických a přírodních rizik a stresové testování; opírá se o praxi více než 60 institucí.
- V únoru 2026 ECB udělila Crédit Agricole pokutu 7,55 mil. EUR za nesplnění požadavku na analýzu materiality klimatických a environmentálních rizik

Dohledová realita se mění: už nejde jen o měkká očekávání, ale o prokazatelné procesy, data, analýza materiality a v krajním případě sankce.

Zdroj: ECB (2026). Managing climate-related risks. European Central Bank

Rychlý bankovní kvíz

Kvíz: Podle jakého kritéria lze takto seřadit následující banky v ČR za rok 2025?

1	Česká spořitelna	1,61%
2	UniCredit Bank	1,53%
3	Komerční banka	0,79%
4	Air Bank	0,30%
5	Raiffeisenbank	0,17%
6	Moneta Money Bank	0,01%

KPI Turnover*

	Banka	KPI Turnover
1	Česká spořitelna	1,61%
2	UniCredit Bank	1,53%
3	Komerční banka	0,79%
4	Air Bank	0,30%
5	Raiffeisenbank	0,17%
6	Moneta Money Bank	0,01%

Zdroj: EY

* KPI Turnover / obratové KPI = podíl čistého obratu z činností v souladu s EU taxonomií na celkovém čistém obratu banky.
GAR = Green Asset Ratio, GAR je spíše regulatorní a reportingový indikátor, nikoli úplné měřítko „zelenosti“ banky.

Obsah

1. ESG trilema z pohledu akademika

2. Regulace a dohled finančních trhů v EU v teorii i praxi

3. ESG jako akademické téma

4. Závěr

ESG jako akademické téma: boom, ale i skepse

4 499

WoS dokumentů
2006–2024

Król & Jędrzejewski (2025)

2 243

Publikací WoS + Scopus
2007-2023

Angeloni (2026)

974

článků k ESG
performance 2019–2024

Tiong et al. (2025)

- Po roce 2020 výrazně roste počet publikací i specializovaných bibliometrických studií
- Výzkum se posouvá od "normativní" udržitelnosti k empirii: výkonnost, riziko, data, ratingy, regulace a greenwashing
- Akademická literatura zároveň upozorňuje na problém měřitelnosti ESG a falešnou přesnost (false precision)

Zdroj: Autor s využitím ChatGPT

Akademik by měl ESG spíše měřit než propagovat

Měření Jak ESG spolehlivě změřit, když ratingy nejsou plně srovnatelné?

Kauzalita Zlepšuje ESG výkonnost, nebo si ESG mohou dovolit už úspěšné firmy?

Riziko Které ESG faktory jsou skutečně materialní pro kreditní, tržní a operační riziko?

Regulace Snižuje regulace informační asymetrii, nebo jen zvyšuje compliance náklady?

Greenwashing Rozlišujeme skutečný dopad od marketingového označení?

Efektivita Kolik stojí jednotka sníženého rizika nebo emisí?

Akademická role není ESG obhajovat ani odmítat. Akademická role je testovat, měřit a oddělovat fakta od ideologie.

Zdroj: Autor autora s využitím ChatGPT

Co se v ESG výzkumu dnes nejvíce řeší

1. ESG performance a finanční výkonnost
2. ESG reporting
3. Udržitelné finance a bankovnictví
4. ESG ratingy a metodologické problémy
5. Greenwashing risk
6. ESG a nové technologie

Zdroj: Autor podle Angeloni (2026), Hu (2025), Davidescu et al. (2025) a dalších bibliometrických studií; pořadí je orientační podle četnosti a významu témat v ESG literatuře.

Obsah

1. ESG trilema z pohledu akademika

2. Kontext ESG politiky v EU a ČR

3. Regulace a dohled finančních trhů v EU v teorii i praxi

4. ESG jako akademické téma: boom, ale i skepse

5. Závěr

Závěrečný pohled na ESG od akademika

1) Akademik nemá ESG propagovat ani odmítat, ale testovat, měřit a kvantifikovat jeho skutečné dopady.
2) V bankovnictví se ESG posouvá od dobrovolného reportingu k regulaci, dohledu a řízení rizik.
3) Greenwashing už nemusí být pouze reputační problém, ale i regulatorní, právní a obchodní riziko.

Děkuji za pozornost.

Prof. PhDr. Petr Teplý, Ph.D.
Institut udržitelných financí
Fakulta financí a účetnictví
Vysoká škola ekonomická v Praze
nám. W. Churchilla 4
130 67 Praha 3
Tel.: + 420 224 095 186
E-mail: petr.teply@vse.cz
https://iuf.vse.cz/
https://www.linkedin.com/in/petr-teply-3b68529/

Obsah

1. ESG trilema z pohledu akademika
2. Kontext ESG politiky v EU a ČR
3. Regulace a dohled finančních trhů v EU v teorii i praxi
4. ESG jako akademické téma: boom, ale i skepse
5. Závěr
6. Apendix

Vysoká regulace EU finančních trhů: co říkají studie?

1) Draghi (2024): EU přidává regulatorní zátěž, která je nákladná zejména pro malé a střední podniky (MSP); fragmentace brzdí kapitálové trhy.
2) Letta (2024): právní komplexita EU-27 a pomalá harmonizace brání úsporám z rozsahu.
3) Arampatzi et al. (2025): Unie kapitálových trhů postupuje pomalu; překážkou jsou fragmentované insolvenční, daňové a korporátní režimy.
4) AFME (2025): EU sustainable finance framework je nejambicióznější, ale také extrémně komplexní a zatěžující.
5) OECD (2025): 61 % firem v EU vidí regulatorní rámce jako bariéru investic; compliance stojí 1,8 % obratu, u MSP 2,5 %.
6) Evropská komise (2025): sama zahájila agendu simplifikace finanční regulace a reportingových požadavků.

Použité zdroje

- Association for Financial Markets in Europe. (2025). AFME's recommendations for reducing burdens and enhancing competitiveness under EU sustainable finance regulation. https://www.afme.eu/media/lyoocgiu/afmereducingburdensandenhancingcompetitivenessundereusfregulationjanuary2025.pdf
- Angeloni, S. (2026). The evolution of ESG research: A comprehensive bibliometric and thematic analysis. Journal of Management and Governance. https://doi.org/10.1007/s10997-026-09790-2
- Bulut Su, Ü., & Ertan, Y. (2025). Bibliometric analysis of environmental, social and corporate governance (ESG) articles published in the Scopus database. Environmental Research and Technology, 8(2), 297–314. https://doi.org/10.35208/ert.1504755
- Davidescu, A. A. M., Bîrlan, I., Manta, E. M., & Geambașu, C. M. (2025). Artificial intelligence in ESG and sustainable finance: A bibliometric analysis of research trends. Proceedings of the International Conference on Business Excellence, 19(1), 1506–1517. https://doi.org/10.2478/picbe-2025-0117
- Draghi, M. (2024). The future of European competitiveness. European Commission. https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/draghi-report_en
- European Commission. (2025). 2025 annual progress report: Simplification, implementation and enforcement. Directorate-General for Financial Stability, Financial Services and Capital Markets Union. https://finance.ec.europa.eu/publications/2025-annual-progress-report-simplification-implementation-and-enforcement_en
- Arampatzi, A. S., Christie, R., Evrard, J., Parisi, L., Rouveyrol, C., & van Overbeek, F. (2025). Capital markets union: A deep dive—Five measures to foster a single market for capital (Occasional Paper Series No. 369). European Central Bank. https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op369~246a103ed8.en.pdf
- Hu, G., Xu, Z., & Chen, W. (2026). Comparative mapping of ESG greenwashing research between China and the global context: A CiteSpace-based bibliometric analysis. Frontiers in Sustainability, 6, Article 1738383. https://doi.org/10.3389/frsus.2025.1738383
- Król, P. J., & Jędrzejewski, P. (2025). Bibliometric analysis of research on ESG. Journal of Finance and Financial Law, 2(46), 37–53. https://doi.org/10.18778/2391-6478.2.46.03Letta, E. (2024). Much more than a market: Speed, security, solidarity—Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU citizens. Council of the European Union. https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2025). OECD economic surveys: European Union and Euro Area 2025. OECD Publishing. https://www.oecd.org/en/publications/2025/07/oecd-economic-surveys-european-union-and-euro-area-2025_af6b738a.html
- Tiong, K., Ismail, T., Yazid, H., & Muchlish, M. (2025). Bibliometric analysis of ESG performance from 2019 to 2024 using VOSviewer. International Journal of Sustainable Development and Planning, 20(7), 2945–2954. https://doi.org/10.18280/ijsdp.200718